

حوزه و تبلیغ

اشاره:

توجه شما را به بخش دوم گفتگوی حجت الاسلام والمسلمین نبوی معاون تبلیغ و آموزشهای کاربردی حوزه علمیه قم با خبرنگار مرکز خبر حوزه، در خصوص مدارس پیش خوزوی و طرح هجرت کوتاه و بلندمدت، جلب می‌کنیم.

● آیا تبلیغ به استعداد افراد برمی‌گردد یا نیازمند یادگیری و مهارت است؟

○ یک زمانی خط و رشته‌های هنری را موروثی می‌دانستند؛ اما امروزه اینچنین نیست. بازیگری زمانی هنر بود و می‌گفتند که به قریحه ذاتی است؛ ولی امروزه تمام حرکتهای یک بازیگر را قطعه قطعه می‌کنند و بر روی قطعات مختلف تمرین می‌دهند و جواب می‌گیرند. مادر بحث منبر هم این کار را کرده‌ایم، ما منبر را قطعه قطعه کرده‌ایم و فرمولهای مورد نیاز آن را آموزش می‌دهیم و سپس افراد باید در کلاسهای کارورزی با حضور استاد وارد گروههای مهارتی شوند و در جمع

خود، تمرین عملی کنند: البته این جور نیست که این آموزشها و تمرینها به همه افراد یک جور جواب دهد؛ اما معدل توانمندی خطاب به این نیروها خیلی افزایش پیدا کرده است، از اینرو می توان گفت: بخشی از خطابه، مربوط به استعداد است و بخش دیگری اکتسابی است و باید آموزش داده شود که اگر تمرین کنند به نتایج مطلوب دست پیدا خواهند کرد.

● جنابعالی در سخنرانیهای مختلفی به تأسیس مدارس پیش حوزوی یا همان مدارس وابسته به حوزه اشاره کرده اید، در این باره توضیح بفرمایید.

○ مدارس پیش حوزوی به نظر من یک تحول عظیم است. اگر حوزه به طور جدی وارد این عرصه شود، بستر یک تحول بزرگ خواهد بود. در این طرح چند هدف را دنبال می کنیم، اولین هدف این است که اگر ما باروشهای تربیتی مدارس آموزش و پرورش مشکل داریم و می گوییم که آموزش و پرورش در ساختن نسلی پارسا موفق نبوده است، در این طرح به هر حوزه ای یک مدرسه داده می شود تا مدل دلخواه حوزه را از جهت تربیتی در این مدرسه اعمال کند، ما الآن ۲۵۰ حوزه علمیه داریم. اگر به طور متوسط تحت اشراف تفکرات تربیتی هر حوزه ای، یک مدرسه راه اندازی شود، ۲۵۰ مدرسه را می توانیم اداره کنیم.

● آیا طرح مدارس پیش حوزوی مدون شده است؟

○ بله! در این طرح به لحاظ آموزشی، کم ترین تغییر آموزشی را داریم، یکی از اشتباهات مدارس است که تحت مدیریت افراد متدین قرار می گیرد، این بوده است که به سوی افزایش حجم آموزشها رفته اند. ما با این امر موافق نیستیم، ما می گوییم همان

آموزشها با مدیریت توانمند و کار تربیتی درست ارائه شود. ممکن است آموزشهایی را اضافه کنیم ولی خیلی محدود خواهد بود و در بحث تربیت، یک طرح تربیتی خاص را در حال تدوین داریم.

این طرح در آموزش و پرورش بی سابقه است. به موازات طرح تربیتی، یک طرح تربیتی برای حوزه‌ها دنبال می‌کنیم، از معاونت تهذیب و جاهای دیگر سؤال کردیم، هیچ کس یک طرح تربیتی به ما تحویل نداد که اگر خواستید طلبه‌ای را تربیت کنید، فلان فرآیند را باید طی کنید. اصلاً هدف تربیتی معلوم نیست. ما می‌گوییم همه باید مثل پیغمبر و امام صادق علیه السلام باشید. این درست است؛ اما طبق روایات اهل بیت علیهم السلام نمی‌توانیم عین آنها زندگی کنیم و تا حدّ توان باید خود را به آنها نزدیک کنیم. ما در این طرح، هدف تربیتی خود را مشخص کرده و شاخصهای کلیدی تربیتی را تعریف کردیم.

● آیا کادر آموزشی این مدارس از حوزه‌ها تأمین می‌شود؟

○ نه! ما دنبال این هستیم که فضای آموزشی و نیروی انسانی را آموزش و پرورش بدهد؛ لکن کار مدیریت و تربیتی‌اش به عهده حوزه باشد. نیروهای مناسب در بدنه آموزش و پرورش وجود دارد، مشکلی که داریم این است که یک مدل تربیتی مناسب نداریم.

● این طرح، اختصاص به چه مقطعی دارد؟

○ ما الآن کارا در دبیرستان و راهنمایی آغاز کرده‌ایم، اما معتقدیم اگر بخواهیم کار تربیتی جامع بکنیم باید از روز اول تربیت، وارد معرکه شویم یعنی اعتقاد به

راه‌اندازی این مراکز آموزشی در مقاطع پیش‌دبستانی نیز داریم.

● ایده خوبی است، اما به نظر شما موفق می‌شود؟

○ امسال ۴ مدرسه را راه‌انداخته‌ایم. مجوز ۱۱ مدرسه را گرفته‌ایم و سال تحصیلی آینده آغاز به کار خواهند کرد. اگر ما یک فضای مطمئنی برای مردم ایجاد کنیم، استقبال مردم بسیار بالا خواهد بود.

دومین هدف ما این است که افرادی که وارد حوزه می‌شوند با پیشینه تربیتی وارد شوند. به نظر ما در حوزه، کار تربیتی مهم‌تر از کار آموزشی است. الآن ما با چشم بسته، طلاب را پذیرش می‌کنیم. یک آزمون و مصاحبه می‌گذاریم که بعضاً بعد از سه سال می‌فهمیم این فرد به درد دنیای طلبگی نمی‌خورد. خب اگر با شناخت باشد، دچار این مشکلات نخواهیم شد.

بحث دیگر این است که میانگین استعداد‌های ورودی به حوزه پایین است. ما اگر مدارس با جاذبه راه‌انداختیم که افراد مستعد در آن حضور یابند، آنها را تشویق به حضور در حوزه خواهیم کرد. الآن دانش‌آموزان متوسطه یا پیش‌دانشگاهی با حوزه‌آشنایی ندارند و در معرفی مشاغل هم حرفی از حوزه وجود ندارد، بسیاری از دانش‌آموزان با استعداد، اگر با هدف و توانمندیهای حوزه، آشنا شوند، وارد حوزه خواهند شد. و ما با راه‌اندازی این مدارس، هم کانال مطمئن برای ورود به حوزه ایجاد می‌کنیم و هم کانالی برای جذب افراد مستعد. از طرف دیگر اگر دانش‌آموزان این مدارس، مناسب ورود به حوزه نباشند، هیچ مشکلی پیش نمی‌آید و می‌توانند در مراکز و مقاطع دیگر ادامه تحصیل دهند؛ اما اگر کسی وارد حوزه شد

و بعد از سه سال او را بیرون کردیم، تا پایان عمر، میانه مناسبی با حوزه طلبگی نخواهد داشت. با اجرای درست این طرح، خیلی از ضایعات که الآن در پذیرش، جذب یا طرد افراد داریم، برطرف می‌شود.

● فضای آموزشی این مدارس را حوزه تأمین می‌کند یا آموزش و پرورش؟

○ به دنبال رایزنی هستیم تا آموزش و پرورش، فضاهای آموزشی مورد نیاز را در اختیار ما بگذارد. جدیداً با وزیر آموزش و پرورش جلسه داشتیم، من به ایشان گفتم اگر می‌خواهید حوزه به کمکتان بیاید، نباید از حیث امکانات، وابسته به حوزه باشید، مثلاً حوزه برای شما مدرسه درست کند، بلکه دنبال این باشید که بخشی از فضاهای آماده خود را در اختیار حوزه بگذارید تا ببینید مدل تربیتی آن جواب می‌دهد یا خیر.

● آیا در صورت تمایل، وارد حوزه‌های سفیران هدایت خواهند شد یا بین دوره کوتاه یا بلند

مدت حوزه مختیرند؟

○ خیر می‌توانند طرح کوتاه مدت یا بلند مدت حوزه را طبق تمایل خود انتخاب کنند.

● نحوه گزینش‌تان برای این مدارس چگونه خواهد بود؟

○ در مدارس وابسته به حوزه به دنبال این هستیم که اگر فرد، خانواده‌اش صالح باشد و خودش سوء پیشینه نداشته باشد، بیایم روی او کار تربیتی کنیم.

امیرالمؤمنین علیه السلام نیز در روایتی فرمود: در امور کارگزارانت، با آزمایش آنها، افراد باتجربه را برای مسئولیتها انتخاب کن، افراد باحیا را انتخاب کن که از

خانواده‌های صالح و دارای سابقه دینداری باشند. ما مسئولیت طلبگی را خیلی مسئولیت مهمی می‌دانیم، باید با خانواده و پیشینه او آشنا باشیم.

● از نظر آماری چند نفر در طرح هجرت بلند مدت حضور دارند؟

○ الآن حدوداً ۲۳۵۰ نفر روحانی هجرت طولانی مدت داریم. یعنی حداقل یکسال با خانواده در منطقه محروم، تبلیغ می‌کنند و افرادی داریم که ۶ سال است فعالیت می‌کنند.

● تشخیص اینکه مبلغ به کجا برود با شماست یا مبلغ؟

○ ما جاهای مورد نیاز یعنی مناطق فاقد روحانی و دارای شرایط اعزام را شناسایی کرده‌ایم و مبلغ می‌تواند محلّ تبلیغ خود را انتخاب کند.

● آیا شما روحانی هجرت بلند مدت به شهرها اعزام می‌کنید؟

○ بله بعضی شهرها هستند که اصلاً روحانی ندارند، ملاک جمعیت است و بدون روحانی بودن مناطق.

عده‌ای از اینها علاوه بر کار تبلیغ، کار تدریس در حوزه‌های علمیه را هم انجام می‌دهند و تدریس در حوزه‌ها برای ما اولویت دارد. از دیگر ضوابط این طرح آن است که این افراد به محض اینکه وارد هر شغلی شوند، آنها را از طرح خارج می‌کنیم.

● درباره حضور در سازمان تبلیغات و دانشگاهها هم همینطور است؟

○ البته در خصوص دانشگاه گفته‌ایم که ۴ ساعت تدریس در هفته می‌توانند داشته باشند، اما بیش‌تر نه! در مدارس آموزش و پرورش هم مبلغ هجرت روزی

یک ساعت می‌تواند برود کار تبلیغی کند، چون می‌خواهیم کاملاً در اختیار مردم باشد. اگر بخواهد کارخانه یا اداره‌ای هم برود، اجازه نمی‌دهیم.

● یعنی نماز هم اجازه نمی‌دهید در ادارات و کارخانه‌ها بخواند؟

○ نه! نماز هم باید در مسجد و برای مردم عادی بخواند، آنها خودشان بودجه فرهنگی دارند و می‌توانند روحانی جذب کنند.

ما روحانی می‌خواهیم که در آن منطقه کار تبلیغی کند و محض در کار برای بچه‌ها، جوانان، ارتباط مردمی، رسیدگی به فقرا و... باشد.

● حالا واقعاً روحانیون شما از صبح تا شب وقت خود را صرف تبلیغ اقشار مختلف آن

منطقه می‌کنند؟

○ نوعاً همین‌طور است و به شدت وقتشان پر است، ما گفته‌ایم که دو ساعت قبل از ظهر بروند مسجد، چون مسجد محل کار روحانی است. مردم اگر مسئله دارند بروند بپرسند و مطالب خود را مطرح کنند. اختلافات خانوادگی و احیاناً محلی خود را بیان کنند و مشاوره بگیرند.

● آیا روحانیون هجرت مرخصی هم دارند؟

○ ماهی دو روز مرخصی دارند و اگر غیربومی باشند ماهی سه روز.

● طرح هجرت را از چه سالی شروع کردید؟

○ سال ۷۹ طراحی و برنامه‌ریزی آن را کردیم و از سال ۸۰ آغاز شد.

● فعالیتهایی که تا به حال روحانیون طرح هجرت به صورت عمده انجام داده‌اند چه بوده

است؟

۷۵۲ نفر را جذب حوزه‌های علمیه کرده‌اند، ۱۹ هزار نفر را به تشکلهای دینی وارد کرده‌اند. جذب بیش از ۹۹ هزار جوان به مسجد، تغییر نگرش نسبت به روحانیت ۱۹۰ هزار مورد، ساخت و تأسیس مسجد ۱۳۲۶ مورد، توسعه مسجد ۴۲۰ مورد، تعمیر مسجد ۱۰۴۴ مورد، تأسیس حسینیه ۸۰۸ مورد، توسعه حسینیه ۱۳۰ مورد، تعمیر حسینیه ۲۳۰ مورد، تأسیس دار القرآن ۱۷۹ مورد، توسعه دار القرآن ۱۱ مورد، تعمیر دار القرآن ۲۵ مورد، تأسیس کتابخانه ۳۵۵ مورد، توسعه کتابخانه ۳۲ مورد، تعمیر کتابخانه ۶۶ مورد، همچنین خدمات اجتماعی فراوانی داشته‌اند مثل پیگیری برای گازرسانی، آب و موارد دیگر که بسیار مؤثر است؛ ولی به دلیل اینکه کار روحانی نیست مادر این آمارها نیآورده‌ایم، ولی انصافاً خدماتشان زیاد است.

برخی مسئولان مناطقی که روحانی هجرت به آنجا اعزام شده، تصریح کرده‌اند با حضور روحانی دائم در مناطق، مشکلات و اختلافات محلی فروکش کرده است.

● چه طرحهایی برای ارتقاء سطح علمی و اخلاقی این افراد دارید؟

○ یکی از مشکلات عمده این افراد و نگرانیهای آنها، آفت تحصیلی است. ما آموزش و خدمات آموزشی مختلفی برای اینها طراحی کرده‌ایم که به آنها به صورت فهرست‌وار اشاره می‌کنیم: کارهای خدماتی برای آموزش در حوزه مانند کارهای ثبت‌نام آنها در امتحانات حوزه را انجام می‌دهیم.

کارشناسی تبلیغ از راه دور را برای آنها طراحی کرده‌ایم. اینها امتحان ورودی

می دهند و اگر قبول شدند، انتخاب واحد می کنند و درسها را از طریق CD فرا می گیرند و در امتحانات حاضر می شوند.

کارشناسی ارشد تبلیغ را نیز به همین طریق طراحی کرده ایم، که این دوره برای طلبه های سفیران یا فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی تربیت راهنما و یا افرادی است که در دیگر رشته های تحصیلی دارای مدرک کارشناسی اند.

این سه نوع آموزشی که عرض شد هیچکدام اجباری نیست و اختیاری است؛ اما مواردی نیز اجباری است. مثلاً هر سه ماه باید یک جزء تفسیر قرآن را مطالعه و خلاصه نویسی کنند و امتحان دهند. این امتحانات در مراکز استانها برگزار می شود و گاهی در شهرستانها.

از دیگر آموزشهای اجباری، احکام مبتلابه و مباحث اخلاقی است، اینها مجله مبلغان را هم باید مطالعه کنند و به سؤالیهای آن پاسخ دهند. این موارد را برای آنها طراحی کرده ایم تا دچار افت تحصیل نشوند.

بخش دیگری از آموزشها برای همسران اینهاست، در حدی که بتوانند قرائت نماز خانمها را تصحیح کنند، آموزش قرآن بدهند و احکام بانوان را تدریس کنند، چون گاهی این احکام را خانمها خجالت می کشند از روحانی سؤال کنند. آموزشهای فرقه ای منطقه ای، بخش دیگری از آموزشهای ما را تشکیل می دهد.

● مانند همان آموزشهایی که در حوزه های سفیران به تناسب مناطق وجود دارد؟

○ بله، ولی شکلش فرق می کند، اینها به صورت فشرده در چند روز صبح تا شب آموزشهای لازم را می بینند. آموزش دیگری برای اینها داریم در خصوص

توانمندسازی آنها برای حضور در مدارس آموزش و پرورش، آنوقت اگر این آموزشها را ببینند در مورد کلاسهایی که برای جوانان در خارج از مدارس می‌گذارند هم خیلی مؤثر است.

● آیا نظارت و ارزیابی هم در مورد عملکرد روحانیون طرح هجرت انجام می‌گیرد؟

○ ما چند مدل ارزیابی و نظارت داریم. اولاً در هر استانی، شورای هجرت متشکل از امام جمعه، مسئول حوزه علمیه، مسئول سازمان تبلیغات و نماینده طرح هجرت داریم. در هر استانی یک نمایندگی داریم و این نماینده در هر شهری برای خود یک رابط دارد و با این کار یک شبکه تشکیلاتی در کل کشور ایجاد کرده‌ایم که از این طریق امر نظارت انجام می‌گیرد. ما در هر شهر به‌طور متوسط ۱۵ روحانی داریم که رابط ما، ماهی یک بار باید به اینها سرکشی و فعالیت‌های آنها را بررسی کند. نماینده استان هم بایستی هر ۶ ماه یکبار به همه اینها در شهرها سر بزند.

● در مقام عمل، این کارها واقعاً انجام می‌شود؟

○ بله! مرتب انجام می‌شود و از سوی دیگر خود ما که از اینجا می‌رویم، هم بر نماینده‌ها نظارت داریم، هم بر رابطها و حتی به‌طور تصادفی، خودم می‌روم روستاها، طلبه‌ها را می‌بینم، بعد می‌بینیم که ارزیابی‌هایی که اینها کرده‌اند چقدر دقیق بوده است و اگر موردی از فیلتر آنها گذشته باشد، بازخواست می‌کنیم. به تمام ائمه جمعه هم گفته‌ایم که شما نظارت داشته باشید، از اینرو شبکه‌های نظارتی ما متعدد است، به تمام ائمه جمعه هم گفته‌ایم که شما نظارت داشته باشید. خیلی وقتها امام جمعه، گزارشی می‌دهد که رابط نداده است و ما اینها را دنبال می‌کنیم.

● گزارشها می‌آید قم؟

○ بخشی از اینها در شورای هجرت همان شهرستان بررسی می‌شود و شورا

رای به تمدید حکم، جا به جایی فرد یا لغو حکم وی می‌دهد و سپس به شورای استان داده می‌شود.

● مدت حکمها چقدر است؟

○ حکمها یک ساله است و پس از یک سال و درخواست تمدید حکم، حکم سه ساله می‌دهیم.

● افرادی که امر نظارت در شبکه داخلی شما را انجام می‌دهند، از صلاحیتهای لازم برای نظارت برخوردارند؟

○ سعی کرده‌ایم بهترینهای آن استان را از خود روحانیون طرح هجرت انتخاب کنیم.

● طرح هجرت کوتاه مدت چگونه است؟

○ طرح هجرت کوتاه مدت مربوط به اعزام مبلغ در ایام تبلیغ مانند ماه‌های محرم و رمضان است و بیش‌تر سعی مان این است که طلابی را که از آموزشهای تخصصی بهره‌مند شده‌اند به مناطق آسیب‌پذیر اعزام کنیم.

● این اعزامها تداخلی با اعزام دفتر تبلیغات و سازمان تبلیغات اسلامی ندارد؟

○ نه! چون از قبل هماهنگ می‌کنیم و هر جا آنها بفرستند، نمی‌فرستیم.

● الان چند روحانی طرح هجرت بلند مدت نیاز داریم تا نیاز به روحانی در مناطق محروم

برطرف شود؟

○ دقیقاً نمی‌توانم بگویم، ولی اگر حدود ۶ هزار روحانی بلند مدت داشته باشیم، تقریباً همه روستاهای بزرگ را پوشش می‌دهیم، الان هم تقریباً روستای با جمعیت بالای ۳ هزار نفر نداریم که فاقد روحانی باشد، ولی اگر بخواهیم روستاهای با جمعیت بالای ۵۰۰ تا ۳ هزار نفر را پوشش دهیم، نیازمند حدود ۶ هزار روحانی هستیم.